

Bundel voor de leerkracht

Beste juf of meester,

1. Een schoolplaat (dubbelzijdig)

2. Bundel voor de leerkracht ('De Afvalberg')

3. Een uitstap naar het Karrenmuseum

- Ga in een halve cirkel rond het schoolbord zitten. Zo kan iedereen de schoolplaat (of prent) goed zien.

Zorg dat je iets bij hand hebt waarmee je een detail op de schoolplaat kan aanduiden.

Lees nu de verschillende de hoofdstukken aan je klas voor. Per hoofdstuk wordt er aangegeven wat je moet **voorlezen**, welk detail je kan **aanduiden** en welke **vragen** je kan stellen.

We starten met de voorzijde van de schoolplaat.

Veel plezier!

De schoolplaat (Zie per hoofdstuk links bovenaan welke zijde je moet tonen)

Hoofdstuk I

Een berg (put vol met) afval

Voorlezen

“Zoals jullie al weten wonen we met héél veel andere mensen op de aarde.

Samen zorgen wij voor een hele hoop afval.

Kijk nu eens opzij naar je buurmeisje of je buurjongen, want elk jaar maken jullie met twee ongeveer 1000 kg afval. Zoveel weegt een grote krokodil, een klein nijlpaard of een auto. Probeer straks maar eens samen een auto op te tillen, dan voel je meteen dat je best veel troep maakt (en dan weet je ineens hoeveel een nijlpaard of een krokodil weegt).

Maar wat is afval precies? En is het dan zo erg dat het zo’n zware hoop wordt?

We gaan er samen eens naar kijken.”

Vragen en aanduiden

Op deze prent zien jullie een tekening van een vuilnisbelt.

Kunnen jullie mij vertellen hoe deze vuilnisbelt eruit ziet?

De vuilnisbelt is een grote, stinkende put waarin ons afval langzaam verdwijnt.

Als we ons afval in de foute vuilnisbak gooien, reist het van de vuilnisbak naar de vuilnisbelt.

Hier wordt ons afval eerst verbrand en vervolgens in die diepe put gegooid.

Hoe meer eten we aan de vuilnisbelt geven, hoe meer stank er ontstaat.

Denken jullie dat de vuilnisbelt een gezonde plek is?

De vuilnisbelt is heel ongezond voor de aarde (dus ook voor ons).

Dit zie je aan de enge wolk die boven de vuilnisbelt hangt.

Wat je in de put gooit, ben je voor altijd kwijt.

We moeten er dus samen voor zorgen dat we zo min mogelijk afval naar de vuilnisbelt sturen.

(Info voor de juf of meester: Bij het vergaan van het afval komen broeikasgassen vrij, zoals koolstofdioxide en methaan. Die gassen zorgen ervoor dat onze planeet te snel opwarmt.)

Wat kunnen we op deze vuilnisbelt terugvinden?

Tip: Start rechts in de klas en laat de kinderen één voor één raden.

1. Plastic zak (+ wortel)	12. Frietbakje (+ plastic vork)
2. Blad van een boom	13. Eierdoos (+ eitje)
3. Badeendje	14. Blikje
4. Peer	15. Bidon of flacon (=grote fles) (+ afwasmiddel)
5. Papieren vliegtuigje	16. Plastic flesje
6. Kroonkurk (= metalen dopje)	17. Tube (tandpasta)
7. Glazen pot (+ snoepjes)	18. Paprika
8. Drankkarton of drankbrikje (Fristi)	19. Papieren bootje
9. Glazen fles	20. Glazen pot (+ wortel)
10. Kartonnen doos (+ drankkarton)	21. Wc-rol
11. Bananenschil en visgraat	22. Glazen fles (+ brief)

Hoofdstuk II

Afval hergebruiken of sorteren?

Voorlezen

“Proficiat, jullie hebben alles op de vuilnisbelt teruggevonden!

Nu gaan we samen kijken of we misschien een betere plek kunnen verzinnen om al dat afval naartoe te sturen.”

Vragen

Kunnen jullie mij nu vertellen wat het woordje ‘afval’ betekent? Wat denken jullie dat afval is?

Wanneer je iets in de vuilnisbak gooit, wordt dit afval.

Het zijn dingen die je vaak niet meer kan gebruiken, dus weggooit.

Vinden jullie dat alles op deze vuilnisbelt ‘afval’ is? Is er iets dat jij niet in de vuilnisbak zou gooien?

Het badeendje. Het badeendje is speelgoed.

Wanneer je het eendje in de vuilnisbak gooit, reist het naar de vuilnisbelt.

Als jij het badeendje niet meer zou willen hebben, waar zou jij het dan naartoe brengen?

De kringwinkel of de rommelmarkt (of misschien kan je het eendje aan een vriendje of een vriendinnetje geven).

Als je het badeendje naar de kringwinkel brengt, kan iemand anders het opnieuw kopen.

Zo krijgt het eendje een tweede leven in iemand zijn bad (=hergebruiken).

Hebben jullie speelgoed waar jullie niet meer mee spelen?

Voorlezen

“Kijk eens goed naar de prent, want...

hoog aan de hemel staat Janneke Maan.

Hij kijkt met getuile lippen naar de enge wolk.

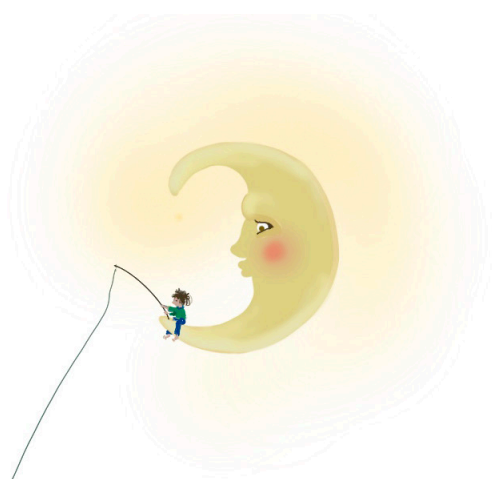
Janneke Maan is niet alleen.

Op het puntje van de maan zit Puk van de Pettefles.

’s Nachts probeert Puk het afval uit de vuilnisbelt te vissen.

Hij wil deze stinkende put leegmaken door alles in de juiste vuilnisbak te steken. Dit heet sorteren.

Helpen jullie hem mee?”

Hoofdstuk III

Afval sorteren

Tekenen en vragen

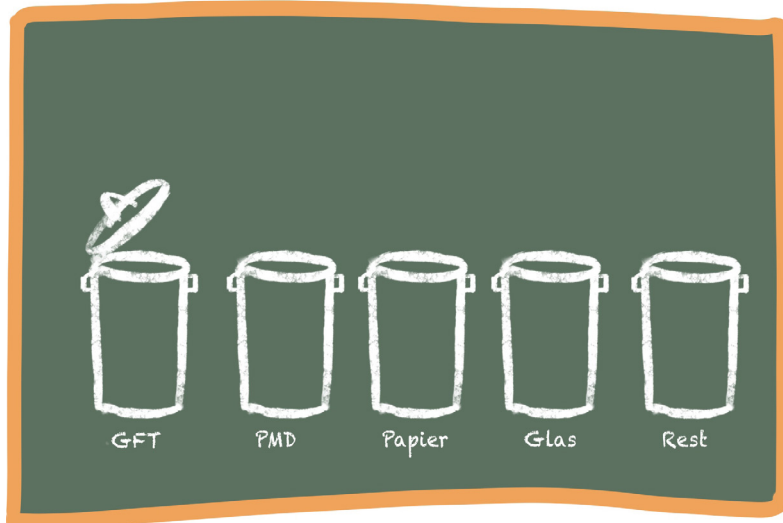
Ik teken vijf verschillende vuilnisbakken op het schoolbord.

Stap 1: we kijken samen wat je in deze verschillende vuilnisbakken mag gooien.

Stap 2: op de prent zien jullie nummers bij het afval staan. Welke nummer mag ik in welke vuilnisbak schrijven?

Tip: bij twijfel kan je het 'Afvalalfabet' (ILvA) of de 'Sorteerwijzer' (bv. Milieu Centraal) online raadplegen.

(Opgelet: wat wordt ingezameld en wat niet, kan van gemeente tot gemeente variëren.)

- **GFT**: Groente-, Fruit- & Tuinafval

Sommige mensen hebben een composthoop.

- **PMD**: Plastic verpakkingen,
Metalen verpakkingen & Drankkartons.

Vanaf 2021 mag je in Vlaanderen alle plastic verpakkingen in de 'nieuwe blauwe zak' steken (PMD). Deze verpakkingen worden ergens anders nog wel in de vuilnisbak met 'Restafval' gegooid.

- **Papier-Karton**

- **Glas**: wit glas en gekleurd glas

- **Restafval**: Alles wat je niet in één van de andere vuilnisbakken kan steken.

Restafval belandt op de vuilnisbelt. Deze vuilnisbak kan je best zo leeg mogelijk houden.

Tip: Duid eerst de dingen aan die in de GFT-bak thuishoren. Zo kan je met de klas de verschillende vuilnisbakken één voor één overlopen. Bij het aanduiden op de schoolplaat/prent kan je bv. vragen uit wat voor materiaal het afval is gemaakt (metaal, plastic, papier, ...).

1. Plastic zak: **PMD**
(nieuwe blauwe zak)

Wortel: **GFT**

2. Blad van een boom: **GFT**

3. Badeendje: **Kringwinkel**

Kapot speelgoed: **containerpark**

Kapotte spullen: kan je herstellen?

4. Peer: **GFT**

5. Papieren vliegtuigje: **Papier**

6. Kroonkurk: **PMD**

7. Glazen pot: **Glas**

Snoepjes: wikkel in **PMD**

(nieuwe blauwe zak)

8. Drankkarton of drankbrikje: **PMD**

9. Glazen fles: **Glas**

10. Kartonnen doos: **Papier-Karton**

Drankkarton: **PMD**

11. Bananenschil: **GFT**

Visgraat: mag ook in **GFT**

12. Frietbakje: *proper?* **Papier**
vuil? **Restafval**

Plastic vork: **Restafval**

13. Eierdoos: **Papier-Karton**

Eitjes: mag ook in **GFT**

14. Blikje: **PMD**

15. Bidon of flacon:

- 8 liter & leeg? **PMD**

+ 8 liter & leeg? **Containerpark**

Gevaarsymbool? **KGA**

16. Plastic flesje: **PMD**

17. Tube: **PMD**

(nieuwe blauwe zak)

18. Paprika: **GFT**

19. Papieren bootje: **Papier**

20. Glazen pot: **Glas**

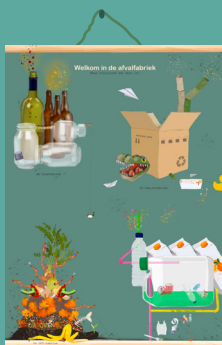
Wortel: **GFT**

21. Wc-rol: **Papier-Karton**

22. Glazen fles: **Glas**

Brief: **Papier**

Hoofdstuk IV

Puk en de 4 afvalfabrieken

Voorlezen

“Door goed te sorteren zorg je ervoor dat afval naar de juiste fabriek reist en niet op de stinkende vuilnisbelt belandt. In de fabriek wordt het afval gebruikt om er nieuwe spullen van te maken. Je bent het afval dus niet voor altijd kwijt! Dit heet recyclage (of recycling). Het is dus heel belangrijk dat je afval goed sorteert door alles in de juiste vuilnisbak te steken.

Aanduiden

Puk heeft heel de vuilnisbelt leeggevist en alles goed gesorteerd.

Met het afval heeft hij vier fabrieken geknutseld.

Hij is bijna klaar. Zien jullie hem zitten?

Puk zit op de kroonkurk.

Weten jullie wat voor soort fabrieken hij heeft geknutseld en wat ze daar verzamelen?

1. De Glasfabriek (links boven)

Hier reist wit glas en donker glas naartoe (glazen flessen en potten).

Kijk eens goed, want Puk probeert nog iets uit de fabriek te vissen. Dit hoort hier niet thuis.

Weet jij waarom?

Het dopje op de fles is van metaal gemaakt. Dit dopje mag je in de PMD-vuilnisbak gooien.

2. De PMD-fabriek (rechts onder)

Hier reist de vuilnisbak met Plastic verpakkingen (bidon, flesje,...), Metalen verpakkingen (blikje) en Drankkartons (Fristi, fruitsap) naartoe.

Aan de waslijn onder de fabriek hangen de verpakkingen op die in Vlaanderen nu ook in de PMD-zak gestoken mogen worden (plastic zakje, tube, wikkel van een snoepje).

3. De Papierfabriek die op een krokodil lijkt (rechts boven)

Dit is een papierfabriek die oud papier en karton verzamelt.

Niet al het papier mag zomaar naar de fabriek.

Zien jullie wat deze papierkrokodil niet lust?

Het frietpak vaart weg. Heel vies papier of karton moet in de restafval (en gaat naar de vuilnisbelt).

4. De GFT-fabriek (links onder)

Groente,- Fruit- en Tuinafval zijn welkom.

In de GFT-bak mag je ook visgraten en eierschalen gooien.

Er bestaan dus vier verschillende fabrieken waar wij ons afval naartoe kunnen sturen. Zien jullie ook dat er maar weinig afval naar de vuilnisbelt gaat?

Vraag

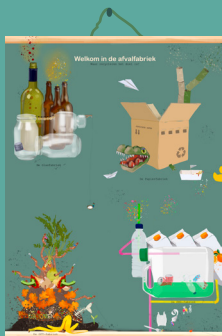
Puk heeft alles uit de stinkende put gevist, maar toch ontbreekt er één ding op deze prent.

Zien jullie wat er ontbreekt en wél op de vuilnisbelt lag?

De brief die in de glazen fles zat.

Van wie zou deze brief zijn en wat zou erin geschreven staan?

Hoofdstuk V

S.O.S., een boodschap in de fles

Voorlezen

“Puk heeft de brief uit de fles gehaald en naar alle juffen en meesters gestuurd.
Ook ik heb post aangekregen. Zou het de brief van Puk zijn?
Zullen we eens kijken wat er in de brief staat...”

Wacht nog even... Puk wil nog iets aan jullie vragen.

“Dag klas,

Posten jullie een foto (@karrenmuseum) van jullie afvalmonster of van jullie uitstap op de facebookpagina van jullie school?

Zo komt iedereen te weten dat jullie afval sorteren!

Want...hoe meer mensen er gaan sorteren, hoe minder afval er naar die stinkende vuilnisbelt gaat.

Heel erg bedankt!

Vele sorteergroetjes,

Puk van de Pettefles”

Dag meisjes en jongens,

Wat goed dat jullie afval sorteren!

Hoe minder we naar de vuilnisbelt sturen, hoe beter.

Maar... wat gebeurt er in die geheimzinnige fabrieken die ons afval gebruiken om er nieuwe spullen van te maken (=recyclage)?

Er is maar één manier om dit te weten te komen en dat is...het zelf doen!

Jullie worden verwacht in het Karrenmuseum, waar jullie in 2 fabrieken aan het werk worden gezet: de Papierfabriek (of het Recycle Atelier) en de GFT-fabriek.

- In de Papierfabriek leren jullie alles over de recyclage van papier.
Doe speelkledij aan, want jullie gaan zelf papier maken!

- In de GFT-fabriek leren jullie alles over de recyclage van Groente-, Fruit- en Tuinafval. Hier staat jullie een verrassing te wachten. Het Karrenmuseum heeft namelijk een heel speciale GFT-fabriek, die de 'Wormentoren' heet. Dit is een toren vol met wormen, die al het werk in de fabriek doen (eten, eten en nog eens eten). Zij kijken alvast uit naar jullie bezoek!

Vóór jullie naar het Karrenmuseum komen, moeten jullie wel eerst twee dingen doen:

1. Maak zelf een papiermonster! Puk heeft een papierkrokodil gemaakt, maar jullie monster kan er helemaal anders uit zien. Hoe gekker, hoe liever! Gebruik een grote doos voor de buik van het monster, want hier verdwijnt al het oud papier in. Neem het gevulde monster mee naar het Karrenmuseum, want met het oud papier gaan we aan de slag in de Papierfabriek.

2. Verzamel een beetje groente- en fruitafval. Dit kan bv. een opgegeten appel zijn. Vraag de dag voor jullie bezoek aan je ouders of zij restjes van groenten of fruit hebben.

Zijn jullie er klaar voor?

Dan wens ik jullie heel veel knutselplezier en tot binnenkort in de fabriek!

Groetjes,

Het Karrenmuseum

